

Udmøntning af satspuljen

Kompetencecenter for børn som pårørende til mennesker med psykiske lidelser

I aftalen om satspuljen på sundhedsområdet for 2019-2022 har regeringen og partierne bag satspuljeaftalen afsat midler til en styrket indsats på psykiatriområdet.

En særlig udsat, men ofte tavs gruppe af pårørende, er børn og unge, der har forældre eller søskende med en psykisk lidelse. Børn og unge, hvis nære familiemedlemmer rammes af en psykisk lidelse, oplever ofte, at deres livssituation er meget utryk, og deres evne til at holde deres bekymring skjult af hensyn til familien betyder, at der sjældent bliver reageret tidligt på deres utryghed og begyndende mistrivsel. Særligt for denne gruppe kan der være et misforhold mellem at være en ressource for familiemedlemmerne og samtidig være i risiko for selv at mistrives eller udvikle en psykisk lidelse, som gør en tidlig indsats nødvendig.

Med etableringen af et nationalt kompetencecenter er det ønsket at styrke den tidlige indsats for børn og unge som pårørende til mennesker med psykiske lidelser. Der er samlet afsat 11 mio. kr. for perioden 2019-2022.

På den baggrund skal der udvælges én aktør, der kan oprette og drive et nationalt kompetencecenter for børn som pårørende, eventuelt i relation til en allerede eksisterende indsats på området.

Ansøgningsfristen er 7. juni kl. 12:00.

Formål

Puljens overordnede formål er at understøtte, at børn og unge, som er pårørende til mennesker med en psykisk lidelse, i højere grad får støtte til at håndtere situationen og forebygge udvikling af mistrivsel og på sigt psykiske lidelser. Det skal ske via et nationalt kompetencecenter for pårørendeindsatser målrettet børn og unge som pårørende til mennesker med psykiske lidelser. Det nationale kompetencecenter skal indsamle og formidle viden på området med henblik på at styrke relevante fagpersoners kompetencer / redskaber i forhold til at forebygge, afdække og sætte tidligt og kvalificeret ind med hjælp til børn og unge som pårørende for mennesker med psykiske lidelser. Samtidigt skal der være opmærksomhed på familien frem for barnet alene, og dermed fokus på samarbejdet med forældre og andre primærpersoner i barnet eller den unges liv.

I projektperioden skal modtager af støtte opbygge en viden om tidlig indsats over for børn og unge som pårørende til familiemedlemmer med psykisk li-

Sagsnr. 1-1010-478/1

Reference JEKR

T 93518486

E fob@sst.dk

delse. Viden skal handle om såvel tidlig opsporing som kvalificeret støtte. Viden skal formidles til relevante fagpersoner, der har tæt kontakt med børn og familier og dermed har mulighed for at sætte tidligt ind over for den belastning, det er at være tæt pårørende til en person med psykisk lidelse.

Baggrund

Børn og unge som pårørende befinder sig i en særlig situation, da barnet og den unge er i en særlig relation til især forældre og i nogle tilfælde søskende med en psykisk lidelse – i forhold til aktuelle livsvilkår, sociale forhold og behov for omsorg. Ofte giver børn og unge, som lever med psykisk lidelse tæt på sig, ikke udtryk for deres bekymringer og udfordringer, og de risikerer derfor at blive overset. Børn og unge har ligesom alle andre pårørende behov for at blive lyttet til, inkluderet og taget alvorligt og få forklaringer på familiemedlemmers psykiske lidelse.

Børn og unge, som vokser op med forældre med en psykisk lidelse, er derfor en sårbar gruppe, som kan have brug for ekstra omsorg og opmærksomhed. Den mulige utryghed og uforudsigelighed, som de oplever i hverdagen, risikerer at gå ud over deres trivsel og udvikling.

Samtidig kan stigma, forbundet med det at have forældre eller søskende med psykisk lidelser, gøre det særligt svært for børn og unge at tale om deres udfordringer i hverdagen. Mange har udviklet en evne til at holde deres bekymringer skjult af hensyn til deres forældre. Det kan resultere i, at der alt for sjældent bliver reageret tidligt nok på deres utryghed og begyndende mistrivsel. Dermed er der potentiale for at styrke muligheden for, at der tidligt tages hånd om den enkelte, inden udfordringer vokser sig store. Fordi mange børn kan opleve, at det er tabubelagt og svært at tale om psykisk lidelse både i og uden for familien, er der brug for, at eksempelvis social- og sundhedsfagligt personale er opmærksomme på at bryde tabuet og hjælpe børn, unge og familier med at sætte ord på situationen. Der er også brug for, at de voksne, som møder børnene i fx børnehaver, skoler og skolefritidsordning, er opmærksomme på, om der er børn i familier med en psykisk lidelse, som har behov for en indsats for at forebygge mistrivsel.

For at styrke muligheden for en tidlig indsats, vil der være behov for at styrke kompetencerne blandt de faggrupper, der er i kontakt med børn og unge, og som kan afklare behovet for støtte. Ligeledes vil der være behov for at styrke forløbs- og gruppeaktiviteter i børnenes og de unges nærmiljø, således at der kan ydes hjælp i perioder med f.eks. stor ustabilitet, hvor der er stort behov for støtte som en naturlig del af deres hverdag. De seneste år er der gjort en række erfaringer med pårørendeindsatser for børn og unge. Med afsæt i en opsamling af disse erfaringer samt med inspiration fra lignende initiativer i vores nabolande skal der etableres et nationalt kompetencecenter, der også skal imødekomme behovet for yderligere udvikling af effektive metoder og redskaber.

Krav til projektet

Målgruppen

- 1) Fagpersoner, som er i kontakt med familier med psykisk lidelse eller i kontakt med børn og unge pårørende til mennesker med psykiske lidelser, er primærmålgruppen.
- 2) Børn og unge, som er pårørende til mennesker med psykiske lidelser, er slutmålgruppen.

Projekternes indhold

Indholdet i det nationale kompetencecenter skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af ovenstående formål og baggrund for kompetencecenteret, og styrke indsatsen for børn og unge som pårørende til mennesker med psykiske lidelser.

Det forventes, at det nationale kompetencecenter lever op til følgende:

- 1) Indsamler viden om de udfordringer der er forbundet med at være barn / ung pårørende til et menneske med psykisk lidelse
- 2) Indsamler viden om redskaber, metoder og forløb der imødekommer de udfordringer, der er forbundet med at være barn eller ung som pårørende til et menneske med psykisk lidelse.
- 3) Formidle og skabe let tilgængelighed af den viden som kompetencecenteret oparbejder både blandt relevante fagpersoner såvel som blandt børne- og ungemålgruppen og forældre i hele landet samt øvrige relevante aktører (eksempelvis NGO'er)
- 4) Styrker fagprofessionelles kompetencer/redskaber til brug for en tidlig indsats mhp. at understøtte at der sker en tidlig indsats for børn og unge som pårørende til mennesker med psykisk lidelse med afsæt i barnets og den unges nærmiljø og netværk.
- 5) Opsamler erfaringer med at understøtte kommuner og regioner i tidlig indsats.

Hvem kan søge om midler fra puljen?

Puljen kan søges af relevante aktører, som ønsker at arbejde med udviklingen af et center, der kan løfte støtten til børn og unge som pårørende i hele landet.

Kompetencecenteret kan evt. etableres i relation til en allerede eksisterende indsats på området.

Hvad kan der ansøges om støtte til?

Der kan søges midler til:

- Ansættelse og løn til projektleder og projektansatte
- Honorering af relevante fagpersoner (eks. ekstern undervisere til kompetenceforløb, oplægsholdere, konsulentbistand).
- Udvikling af relevante materialer målrettet fagpersoner
- Udgifter i forbindelse med afholdelse af møder, undervisningsforløb, workshops, konferencer o. lign.

- Kørselsudgifter i hht. statens regler (lav takst)
- Egen-evaluering (max beløb på 100.000 kr.)

Der kan ikke ansøges om midler til følgende:

- Køb af it-udstyr, telefoner, tablets o. lign
- Driftsomkostninger som f.eks. kontorhold, herunder telefonudgifter, lokaleleje, møblering o. lign., forplejning til personale ved møder og o. lign.
- Overhead
- Forskningsprojekter

Foreninger kan afholde momsudgifter inden for bevillingen i det omfang, at disse udgifter ikke kan løftes af på anden vis.

Evaluering

Kompetencecenteret forpligter sig til løbende at følge op på, hvordan den opnåede viden spredes og modtages af målgrupperne.

Der er ikke afsat midler til en ekstern evaluering af centerets virke. I samarbejde med det bevilligede projekt, skal der nedsættes en følgegruppe, som vil følge op på de delmål og aktiviteter, som rapporteres fra centeret. Følgegruppen skal desuden medvirke til at vurdere kompetencecenterets evne til at understøtte en tidlig indsats for børn og unge som pårørende til mennesker med psykisk lidelse.

Centeret skal ved afslutningen af projektet opsamle og formidle de erfaringer, der er opnået inden for de ovenfor opstillede krav.

Betingelser for at modtage støtte

Det er en forudsætning for støtte, at ansøgningen demonstrerer, hvordan man vil arbejde med at opnå viden på området både i forhold til at opnå samlet viden om børn og unges udfordringer som pårørende samt i forhold til redskaber, metoder og forløb, der kan understøtte den tidlige indsats.

Det er ligeledes en forudsætning, at det i ansøgningen demonstreres, hvordan den opnåede viden spredes og afprøves i samarbejde med social- og psykiatriområdet og børne- og ungeområdet.

Det er et krav at ansøger sandsynliggør, hvordan kompetencecenteret kan agere landsdækkende.

Ansøger skal desuden beskrive projektorganisationen.

Kriterier for udvælgelse af ansøgninger

Udover de gældende betingelser, som skal være opfyldt for modtagelse af støtte, vil Sundhedsstyrelsen prioritere ansøgningerne ud fra nedenstående kriterier.

- Hvordan kompetencecenteret planlægger, at den opnåede viden formidles og understøtter indsatser lokalt.

- Hvordan sammenhængen til eksisterende indsatser på området opnås.
- Hvilke samarbejdspartnere som ansøger forventer at involvere.
- I hvilket omfang familien og netværk tænkes ind i arbejdet med målgruppen.
- Hvordan kompetencecenteret opsamler opnåede erfaringer med projektets indhold.

Økonomi

2019	2020	2021	2022	I alt
2,5 mio. kr.	2,5 mio. kr.	3,0 mio. kr.	3,0 mio. kr.	11 mio. kr.

Midlerne udmøntes som ovenstående, med forbehold for finanslovsvedtagelserne i 2020, 2021 og 2022. Det vil være muligt at midler afsat til 2019 også kan anvendes i 2020, men der kræves fortsat ansøgning om overførelse af midler.

Tidsfrister

- Ansøgningsfrist: 07.06.2019 kl. 12:00
- Sundhedsstyrelsens svar på ansøgninger: 01.07.2019
- Frist for start af projekter: 01.08.2019
- Afslutningsdato: 31.12.2022

Ansøgningsprocedurer

Sundhedsstyrelsens ansøgningsskema (inklusive budgetskemaer) skal anvendes og udfyldes, og ansøgningen (skema 2) må max. have et omfang på 10 sider, ekskl. budgetskemaer mv. og eventuelle andre bilag, ansøger har vedlagt. Ansøgningen skrives med Times New Roman pkt. 12.

I henhold til forvaltningsloven vil alle ansøgninger læses og vurderes.

Ansøgningen sendes **underskrevet** elektronisk, til fob@sst.dk. I emnefeltet skrives "Puljens titel – journalnr./projektleders initialer"

Yderligere oplysninger

Sundhedsstyrelsen kan kontaktes i ansøgningsperioden vedr. spørgsmål til puljen.

Spørgsmål og svar af generel karakter vil blive offentliggjort på Sundhedsstyrelsens hjemmeside: [Link](#).

Spørgsmål vedr. økonomi og administration:

Kasper Dahl, telefon.: 72 26 94 54, e-mail: kad@sst.dk

Generelle sundhedsfaglige spørgsmål:

Projektleder Jens Kristoffersen telefon 93 51 84 86, mail JEKR@sst.dk